

izvleček

Cerkev stoji na vogalu dveh ulic sredi heterogenega naselja nastalega po 2. svetovni vojni. Paradigma renesančnega duoma s fasado proti trgu je prenesena v dane prostorske pogoje tako, da je ravnina pročelja prelomljena v osi simetrale. Kvadratični tloris cerkve se navezuje na obstoječo zgradbo župnišča. Osrednji prostor je avditoriju usmerjen diagonalno proti prezbiteriju. Objekt je v celoti podkleten in vsebuje večnamenski prostor ter učilnice. Konstrukcija je armiranobetonska škatla; nad njo lebdi jekleno ostrešje, ki pada proti nizkemu vencu na severni in vzhodni strani. V notranjosti prevlada dinamika koncentričnih lokov stropa in galerije.

ključne besede:

cerkev, predmestje, vogal

Okolje, v katerega je postavljena nova cerkev je tipični produkt povojne moderne, kakršna se je razraščala po vseh slovenskih mestih: pozidava prostostojećih objektov - enodružinskih hiš, stolpičev in stolpnic, med katerimi so ostale bolj praznine kot prostori in so ulice zgolj prometne površine. Če upoštevamo srečno okoliščino, da je zelenje dovolj zraslo in gosto ter da je arhitekt Šorli vendar dal celotnemu ambientu neko razločno identiteto, je to najpomembnejše, kar je treba o tem prostoru povedati. Trasa ceste, sedanje ali bodoče širše vpadnice s severa kot tudi šola F. Prešerna (arh. Kristl) na drugi strani te slike v ničemer ne spreminjata. Iz nje izhaja prvi premislek o tipu in značaju nove arhitekture na tem mestu.

Drugi premislek ja praktične funkcionalne narave. Izredno majhna parcela, bližina dveh cest, obstoječa stanovanjska hiša kot župnišče ter stanovanjski objekt na severni strani, ogrožen v svojih pogledih in osončenju, nejasna gradbena črta - vse to stoji nasproti pričakovanemu programu župnijskega središča s primernimi kapacitetami, ki naj bo torej čim večji znotraj in čim manjši zunaj.

Tretji razmislek je strokovno teoretična dilema o tem, kaj je danes cerkev kot tip, arhitektura, simbol - še zlasti v obstoječem grajenem okolju, v heterogenem, degradiranem območju predmestja, v katerem vsako graditeljsko kulturo nadomeščajo individualizem, utilitarnost, konformizem in moda.

Odgovor na vse tri dileme išče avtor v naslednjih tezah:

- arhitektura nova cerkve naj bo v kontekstu obstoječega okolja prepoznavno "moderna",
- nova cerkev naj bo skrajno racionalna v izrabi terena in konstrukciji,
- nova cerkev mora kljub temu ostati cerkev, torej ohraniti tipološke značilnosti, ki povprečnemu človeku dajejo takojšnjo in nedvoumno informacijo o svojem pomenu.

abstract

The church lies on the corner of two streets, in the middle of heterogeneous development built after the Second World War. The renaissance duomo paradigm, with the façade dominating a square was used, but the plane of the main façade was bent along its' axis to follow the site's condition. The church's square ground plan ties to the existing parish house. Oriented diagonally to the altar lies the central space, the auditorium. There are classrooms in the basement, as well as a multipurpose hall. The main structure is a reinforced concrete box with a hanging steel roof above, which drops towards the lower north and east eaves. Dynamic concentric arches of the suspended ceiling and gallery dominate the interior.

key words:

church, suburb, corner

Čas, v katerem je nastajal projekt (1993-) je zaznamovala postmoderna manira, ki se manifestira v vračanju k izvirom. Tako avtor išče argumente za svoj koncept v paradigmi renesančnega duoma. To je cerkev z izrazitim nagovorom lepo proporcionalnega pročelja, ki stoji na čelu trga kot odličnega mestnega prostora. V našem primeru seveda ni trga in tudi vhod v cerkev ne more biti v osi fasade, pač pa diagonalno z vogala parcele na križišču. Zato se avtor poslužuje prostorske transformacije tipa, ki v smislu geometrične afinitete ohranja vse kompozicijske elemente, s prilagajanjem prostorskim danostim (to je s pregibom ravnine) pa ustvarja novo rešitev.

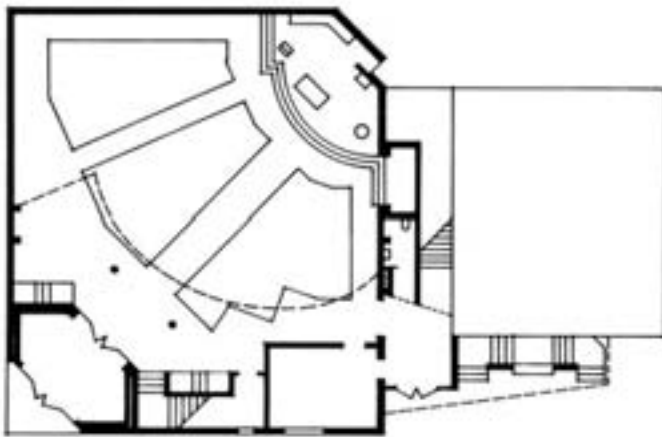
Cerkev je zasnovana v tlorisni dispoziciji kot kvadrat, ki leži poleg kvadrata obstoječe hiše župnišča. Stranice kvadrata se približno ujemajo s smermi S-J in V-Z ter s cestami na obrobju parcele. Južna stranica ima pred sabo razmeroma prazen prostor zelenice in je dobro vidna za prihajajoče iz smeri mesta. Enaka zahodna fasada je vidna daleč preko polja do meje župnije. Vogal med obema fasadama je dominantna, prelomnica, ki doseže najvišjo višino v zvoniku, poudarja mesto vhoda in obenem vogal na križišču ulic v smislu klasičnih pravil oblikovanja mestnega prostora. Višina venca ne presega višine župnišča na vzhodnem in severnem delu, kar zagotavlja osončenje hiše na severni strani. Strešina se vzpenja diagonalno proti jugozahodnemu vogalu, kjer zvonik zraste kot nadgradnja iz objema obodnega plašča. Med nosilnimi stenami in streho tako zazeva trikotni presledek, ki spusti dovolj svetlobe v notranjost.

Investitor:	Župnijski urad Zlato polje
Arhitektura:	Vladimir Brezar, u.d.i.a.
Sodelavki:	Elga Rosina - Brezar, u.d.i.a.
	Bojana Malič, u.d.i.a.
Projekt:	1993
Leto izvedbe:	2000

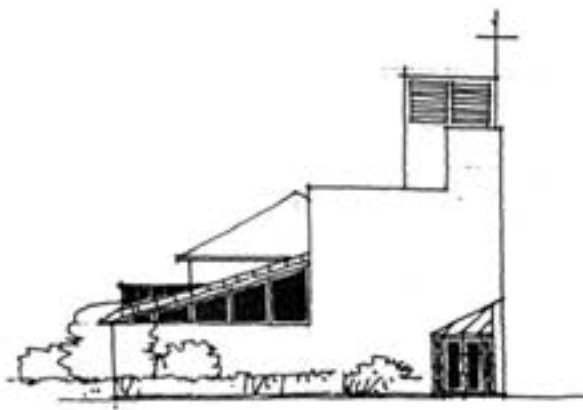
Zgradba ima klet, pritličje, galerijo (kor) ter zvonik. Klet je v severnem delu namenjena trem učilnicam, ki se med seboj poljubno povezujejo. Izkop vzdolž severne fasade zagotavlja zadostno osvetlitev. Južni del kleti je urejen kot večnamenski prostor za dnevno kapelo, prireditve, predavanja in podobno. Pritličje se z glavnim vhodom odpira proti cestnemu križišču, stranski (delavniški) vhod pa je v veznem traktu med cerkvijo in župniščem.

Osrednji prostor je zasnovan kot avditorij, usmerjen diagonalno k prezbiteriju. Na desno - vzhodno stran so postavljene stopnice na galerijo, ob njih je zakristija, ki je preko stranskega vhoda povezana z župniščem in kletjo. Galerija je razmeroma velika, saj ob konicah sprejme tudi do sto ljudi. Razteza se med dvema stenama, pokriva preddverje in ima najvišjo točko stropa nad seboj, da je dovolj prostora za orgle.

Konstruktivska lupina zgradbe je škatla iz armiranobetonskih sten, nad katerimi lebdi lahka jeklena streha. Nosilci so skriti v plašču bakrene kritine in spuščene stropa, ki s kombinacijo materialov zagotavlja potrebne akustične lastnosti prostora. Dinamika koncentričnih lokov stropa in galerije negira togost racionalne kvadratične tlorisne zasnove in poudarja vlogo geometričnega in pomenskega središča.

Slika 1: Tloris pritličja.
Ground floor layout.

Slika 2: Konceptualna skica zahodne fasade.
Conceptual sketch of the west elevation.

Slika 3: Zahodna fasada.
West elevation.

Slika 4: Pogled z vogala.
Corner view.

Slika 5: Strop nad osrednjim prostorom.
The ceiling above the main hall.